
Samtalen som fore- byggende middel

BOKOVERSIKT

Selvsagt er det bedre å forebygge enn å helbrede. Det er bare så vanskelig. Når det gjelder bruk av rusmidler, har vi i Norge lagt vekt på at rusmidler skal være vanskelig å få tak i og ha høy pris. Vi skal vite at de skader og ha klare negative holdninger. Det er ikke noe galt med dette. Det er bare utilstrekkelig. Vi har derfor satset på holdningskampanjer, på besøk av politi og tidligere stoffmisbrukere i skolene og mye annet. Evalueringsforskningen er skuffende klar. Effekten er liten.

Det er derfor et sterkt behov for fornyelse. Forfatteren Øystein Henriksen har bakgrunn både fra klinisk arbeid og forskning. Han setter samtalen i søkelyset og peker på sentrale arenaer for slike samtaler. Målgruppen for denne boken er derfor mange: foreldre og lærere selvsagt, men også politikere og helsearbeidere.

Boken starter med en drøfting av kommunikasjonen rundt rusbruk i familiene og fortsetter med en drøfting av forståelsesmåter og forskningsbasert kunnskap. Medisinsk biologisk forskning og sosialpsykiatrisk forskning er ikke forfeilet, men må suppleres med en kultursosiologisk tilnærming som retter oppmerksomheten mot de kulturelle kodene og ritualene som omgir rusmidlene og på et samfunn som skiller ungdommens læringsarenaer fra voksensamfunnets. Vi må derfor skape fellesarenaer og øke samtalekunnskapen hos de som trenger å snakke sammen.

Forfatteren har egen forskning som bakgrunnsmateriale. Dels redegjør han for kvantitativ forskning om rusbruk, holdninger og egenskaper hos foreldre og ungdom og dels for kvalitativ forskning om hvorledes foreldre og ungdom snakker sammen eller ikke gjør det, i ulike typer familier. Dette formidler han med konkrete og levende eksempler og viser hvorledes ulike typer samspill kan være konstruktive eller negative.

Til slutt beskriver forfatteren et forebyggingsprosjekt han selv har ledet. Den sentrale ideen er økt integrasjon mellom foreldre, mellom foreldre og barn og mellom familien og skolen. Dette kan man oppnå, viser han. Han kan likevel ikke vise at dette reduserer ungdommens rusbruk på kort eller lang sikt, men det skulle være underlig om det ikke gjorde det.

Boken kan anbefales.

HelgeWaal

Senter for metadonassistert rehabilitering

Oslo

Publisert: 30. november 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. februar 2026.